

САМГМИ

МИН ВУЗ
РЕСПУБЛИКИ
УЗБЕКИСТАН

МИНЗДРАВ
РЕСПУБЛИКИ
УЗБЕКИСТАН

КАФЕДРА
ПЕДАГОГИКИ И
ПСИХОЛОГИИ

**СБОРНИК
тезисов
Международной
конференции**

**Педагогические и лингво-
психологические
особенности развития,
формирования и
становления личности врача**

**САМАРКАНД
5 МАЯ 2021 ГОД**

Министерство Здравоохранения Республики Узбекистан
Министерство высшего и среднего специального образования Республики
Узбекистан

Самаркандский государственный медицинский институт Кафедра
педагогики и психологии

**ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ И ЛИНГВОПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ
РАЗВИТИЯ, ФОРМИРОВАНИЯ И СТАНОВЛЕНИЯ ЛИЧНОСТИ ВРАЧА**

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции

(Самарканд, 5 мая 2021 г.) Под ред. РИЗАЕВА Ж.А.

Самарканд - 2021

qarashlarga mos holda yaratiladi. Nemis tiliga o'zga tillardan o'zlashgan so'zlarni ijtimoiy- siyosiy, iqtisodiy, madaniy-ma'rifiy va sport sohalariga ajratib o'rganish mumkin. O'zga tillardan nemis tiliga o'zlashgan so'zlar nemis tili leksikasining boyishishini ta'minlaydi.

GIGIYENIK GIMNASTIKA VA BOLALARNI SALOMATLIGINI MUSTAHKAMLASH

Mirazimova M.N.

Jizzax davlat pedagogika instituti, Jizzax, O'zbekiston

Mamlakatimizda uzluksiz ta'lim tizimining boshlang'ich bo'g'ini hisoblangan maktabgacha ta'lim tizimida maktabgacha yoshdagi bolalarni har tomonlama rivojlangan, aqlan etuk, jismonan sog'lom, barkamol va komil inson qilib tarbiyalash bugungi kunning dolzarb vazifalaridan bo'lib kelmoqda. Xususan, Prezidentimiz tashabbusi bilan O'zbekiston Bolalar sportini rivojlantirish jamg'armasi tashkil etilib, yoshlar o'rtasida sportni ommalashtirish, bolalar sportini rivojlantirishning noyob tizimiga asos solindi. O'zbekiston Respublikasining "Jismoniy tarbiya va sport to'g'risida" yangi tahrirdagi (04.09.2015) Qonunining qabul qilinishi, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 3- iyundagi "Jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirish chora tadbirlari" to'g'risidagi 3031-son qaroriga muvofiq, jamiyatimizda sog'lom turmush tarzini shakllantirish, yosh avlodning jismoniy tarbiya va ommaviy sport bilan shug'ullanishi uchun zamon talablariga mos shart-sharoitlar yaratish, sport musobaqalari orqali yoshlarda o'z irodasi, kuchi va imkoniyatlariga bo'lgan ishonchini mustahkamlash, mardlik va vatanparvarlik ona Vatanga sadoqat tuyg'ularini kamol toptirish, shuningdek yoshlar orasidan iqtidorli sportchilarni saralab olish ishlarini tizimli shakllantirish hamda jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirishga yo'naltirilgan keng ko'lamli ishlar amalga oshirilishi muhim qarorlaridan biri bo'ldi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ertalabki gigiyenik gimnastika bolalarni harakat faoliyatini oshirishda, jismoniy jihatdan rivojlanishida, bolalar tarbiyasi va sog'lig'i uchun o'tkazilishi kerak bo'lgan gimnastikaning eng zarur shaklidir. Ertalabki gimnastika bilan muntazam shug'ullanib boruvchi bolalarda uyqusirash, erinchoqlik yo'qolib boradi va ta'sirchanlik yuqorilashadi. O'rindan turib mashq bajarish bolalardan irodani, intizomlilikni, bolalarni sog'lomlashtirish, qaddi-qomatini to'g'ri rivojlantirish, chiroyli qadam tashlash, to'g'ri yurish ko'nikmalarini shakllantirish, estetik go'zallik madaniyatini tarbiyalash, turli kasalliklarga chalinishni oldini olish va immunitetini oshirish, profilaktika qilish, jismoniy tarbiya madaniyatini shakllantirish kabi sifatlarni takomillashtirishda muhim vositasi bo'lib xizmat qiladi. Ertalabki gigiyenik gimnastikani maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'tkazishning yana bir ahamiyatli tomoni shundan iboratki, u yerda bolalar jamoasi tashkil topadi va shakllanadi.

Qadimgi dunyoning atoqli mutafakkirlaridan biri Pluton gimnastikaning sog'lomlashtirish ahamiyatiga baho berib "Gimnastika—meditsinaning shifobaxsh qismidir" degan edi.

Bolalarni harakatga o'rgatish, hayot uchun zarur harakat va jismoniy sifatlarini tarbiyalash, o'sib borayotgan organizmni ehtiyojini qoplash uchun vositalar to'plamida foydalanish hamda maqsad sari yo'naltirilgan bo'lishi lozim. Bunday jihatlarni o'z ichiga olgan vosita bu – turli xil jismoniy mashqlarni xususiyatlarini belgilovchi, asosiy gigiyenik gimnastika mashqlaridir. Harakatning asosiy turiga yurish, yugurish (turli xilda harakatlanish, qo'llarning holatiga qarab) muvozanat saqlash, sakrash, tirmashib chiqish va uloqtirishlar kiradi.

Yurish va yugurish bolalarning tabiiy harakat imkoniyatidir. Gimnastika mashg'ulotlariga yurish va yugurishni kiritilishini maqsadga muvofiqligi shundaki, bu harakatlar bola sog'ligi uchun ahamiyatlidir. Yurish va yugurish mashqlari orqali oyoq mushaklarini harakat faolligi vaqtida rivojlanadi, mushaklarning ishi dinamik tarzda hech bir og'irliksiz harakatga keladi, mo'ljal olishni rivojlantiradi, qomatni to'g'ri qilib yugurishga o'rgatadi, bu esa o'z navbatida nafas olishni yaxshilaydi va modda almashinuvini tezlashtiradi.

Professor A.N.Krestovnikov, V.N.Mashkov, I.M.Sarkizov-Serazini va boshqalarning ma'lumotlariga qaraganda gigiyenik gimnastika mashg'ulotlari natijasida puls 50-60 prots.ga

**« Педагогические и психолингвистические особенности развития,
формирования и становления личности врача»**

tezlashadi, qonning maksimal bosimi 5-200 mm. ko'tariladi, yutilayotgan kislorod miqdori 10-30 prots. oshadi. Hozirgi zamon fiziologik nuqtai nazardan olganda, gigiyenik gimnastika butun organizmni tetiklashtiradi va charchoqni yo'qotadi.

Xulosa qilib aytganda maktabgacha ta'lim tashkilotlarida gigiyenik gimnastikani o'tkazishning ahamiyatli tomoni shunki, u yerda bolalar jamoasi tashkil topadi hamda shakllanadi, bolalarni sog'ligi yaxshilanadi, aqlan rivojlanadi, ruxan tetiklashadi, asosiy gimnastika vositalari orqali shug'ullantirilganda, nafas olishi yaxshilanadi, oyoq, tana, qorin mushaklari rivojlanadi, bo'g'imlar mustaxkamlanadi, harakatchanligi ortadi, epchillik, jasurlik, harakatni boshqara bilish sifatleri takomillashadi.

DARSLARDA INTERFAOL PEDAGOGIK TEXNALOGIYALARNI QO'LLASH

Muratova Sh.M., Mustafoyeva Z.M.

Samarqand davlat tibbiyot instituti, Samarqand, O'zbekiston

Interfaol texnologiyalar pedagogik qo'llaniladigan metodlar turiga kiradi. Interfaol pedagogik texnologiyalar talabalarning bilim saviyasini oshirishda ularning fanga bo'lgan qiziqishlarini ortishiga yordam beradigan usullar majmuasidir. Talabalarni fanga bo'lgan qiziqishi ortaversa demak kelajakda ulardan o'z kasbining mohir ustalari yetishib chiqadi.

Demak interfaol pedagogik texnologiyalarni qo'llashning asosiy maqsadi o'quvchilarni fanga bo'lgan qiziqishlarini ortirish innavatsion texnologiyalardan foydalanib ta'lim ko'rsatkichlarini oshirishdan iborat. Bu usullarni qo'llashda pedagoglarni o'rni muhimdir. Har bir pedagogda kreativlik va kompetentlik xususiyati mavjud bo'lishi shart.

Demak darslarda interfaol texnologiyalarni qo'llashda pedagogning o'rni muhim hisoblanadi. Pedagog bu usullardan samarali foydalanishi uchun unda pedagogik qobiliyatlar shakllangan bo'lishi lozim.

Bu qobiliyatlar quydagilar:-

1. Didaktik qobiliyatlar – pedagogning o'quv materialini o'quvchilarga tushinarli qilib bayon eta olishi va o'quvchilarni fanga qiziqitira olish qobiliyati.

2. Akademik qobiliyat – o'z fanining tegishli sohalarini bilishi ko'p qirrali bilimga ega bo'lish qobiliyati.

3. Perseptiv qobiliyatlar – o'quvchilarni ichki dunyosiga kira olishi va o'quvchilarni psixalogik kuzatish qobiliyati.

4. Nutq qobiliyati – mimika va pantamimika vasitasida o'z fikri va his tuyg'ularini aniq va ravshan so'zlarni ifodalash qobiliyati.

5. Tashkilotchilik qobiliyati - o'quvchilarni bir jamoda jipislashtirish ularni ruhlantirishi kabi qobiliyati.

6. Avtaritar qobiliyatlari- "Avtaritar" so'zi lotincha suzdan olingan bulib "Tasir kuch" degan manoni anglatadi pedagog o'quvchilarga bevosita emotsional irodali tasir kursatishi.

7. Kommunikativ qobiliyat – o'quvchilar bilan tug'ri muomalada bulishi ular bilan pedagogik nazokatning mavjudligi.

8. Pedagogik xayol – o'quvchining kelajakdagi orzularini kura bilishi tasavvur qila olish qobiliyati.

9. Diqqatni tug'ri taqsimlash- diqqatining barcha xususiyatlarini hajmi kuchi ko'chuvchanligini idora qilish.

10 Pedagogning kuzatuvchanlik qobiliyati o'quvchilarni qaysi ishi bilan mashg'ulligini bilishi ularni kuzatishi.

Pedagogda shu barcha qobiliyatlar mujassamligi darsni mazmunli o'tishini o'quvchilarni yaxshi bilim egallashiga zamin yaratadi.

Darslarda turli interfaol pedagogik texnologiyalarni qullash mumkin. Interfaol darslar o'quvchilarga samarali bilim berishning zamonaviy usuli hisoblanadi. Jumladan enterfoal texnologiyalardan biri bu VENN diagrammasidir. VENN diagrammasining maqsadi o'quvchilarni

**« Педагогические и психолингвистические особенности развития,
формирования и становления личности врача»**

Egamqulov D., Nasirova Sh.Sh. POLIURIYA VAQTIDA QO'LLANILADIGAN DORILARNING NOJO'YA TA'SIRLARI	71
Jo`raqulova B.T. BERUNIY ASARLARIDA NUTQ MADANIYATIGA OID FIKRLAR	72
Jalilova N. O'QUVCHILAR NUTQINI O'STIRISHDA FRAZEOLOGIK BIRLIKLARNING O'RNI	72
Jamolov L.O'. BARKAMOL AVLOD YOSHLARINI TARBIYALASHDA MA'NAVIYATNING O'RNI	74
Jurayeva Z.I. O'QUVCHILARDA MATERIALLARGA ISHLOV BERISH TEXNOLOGIYASI ORQALI ESTETIK DIDNI SHAKLLANTIRISH	74
Halimov S.G', Majidov Sh.F. YOSHLAR SIYOSATI – DAVLAT SIYOSATINI USTUVORI	75
Isaqov A.A. FINLYANDIYADA TASVIRIY SAN'ATNI O'QITISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH	76
Karimova M.H. SHIFOKOR SHAXSINI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK OMILLARI	77
Karimova M.H., Sotimov U. SHIFOKOR SHAXSINI SHAKLLANTIRISHDA NUTQNING AHAMIYATI	77
Kazimova N.M. KATIONLARNING INSON ORGANIZMIDAGI FAOLIYATI	78
Kuchkarova O.O. YOSH AVLODNI TARBIYALASHDA KITOB O'QISHNING AHAMIYATI	79
Kuchkarova O.O., Kurbaniyazova F.Z. O'ZLIKNI ANGLASHDA PSIXOLOGIK QARASHLAR	80
Kuchkarova O.O., Ibragimova P. PEDAGOGIK NIZOLAR VA ULARNI SAMARALI HAL ETISH YO'LLARI	81
Kuchkarova O.O., Nazarova S. SHAXSNING INDIVIDUAL PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	82
Kurbanova G. N. TIBBIY PEDAGOGIKA TA'LIM YO'NALISHI TALABALARIDA OPERATIV TAFAKKURNI RIVOJLANISHINING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	83
Latipova Ch.N. JINSIY TARBIYA O'SMIRLARDA KUZATILADIGAN RUHIY VA FIZIOLOGIK O'ZGARISHLAR	84
Majidov Sh.F., Nimatov I.X. O'ZBEKISTON TARIXI FANINI XORIJLIK TALABALARGA O'QITISHNI XUSUSIYATLARI HAQIDA	85
Maxammadiyev A.T., Islombekova K.R. DARSLIKLARNING TARAQQIY TOPISHI	86
Mamirov J.I., Alimova Q.O. O'QITUVCHINING ENG OLIY MAQSADI	87
Malikov F.S. NEMIS TILIDAGI XALQARO SO'ZLAR	88
MirazimovaM.N.	90

**« Педагогические и психолингвистические особенности развития,
формирования и становления личности врача»**

GIGIYENIK GIMNASTIKA VA BOLALARNI SALOMATLIGINI MUSTAHKAMLASH	
Muratova Sh.M., Mustafoyeva Z.M. DARSLARDA INTERFAOL PEDAGOGIK TEXNALOGIYALARNI QO'LLASH	91
Murodullaev X.I. JINSIY BEZLAR MAVZUSINI O'QITISH METODIKASI	92
Nazarov X.E. O'QUVCHILARDA MASALALAR YECHISH MAHORATLARINI O'STIRISH YO'LLARI	93
Nazarova Z. FAN O'QITUVCHILARINING INNOVATSION TA'LIM MUHITI TALABLARI ASOSIDA PEDAGOGIK KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	93
Normo'minov B.U. YOSHLARDA OILAVIY MUNOSABAT HISLARINI SHAKLLANTIRISHDA OILANING O'RNI	94
Normo'minov B.U., Ro'ziyeva G. MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASALARI TARBIYALANUVCHILARINI MEHNATGA MUHABBAT RUHIDA TARBIYALASHNING – PEDAGOGIK MEXANIZMLARI	95
Nishanov S.Y. YOLG'ONCHILIK MUAMMOSINING PSIXOLOGIK NAZARIY TAXLILI	96
Norqo'ziyeva M.A. MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA TARBIYACHILARNING INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHLARINING MAZMUNI	97
Norqulov L.M. BOSHLNG'ICH SINFLARDA MATEMATIKADAN AN'ANAVIY VA NOAN'ANAVIY DARSLARDA O'QUVCHILAR FAOLLIGINI OSHIRISH USULLARI	98
Normo'minov B.U. TARIXIY MATERIALLAR ASOSIDA TALABALARDA KASBIY BILIM VA KO'NIKMALARNI SHAKLLANTIRISH	99
Nusratova U.N. O'QUVCHILARNING KASBLARGA BO'LGAN QIZIQISHLARINI SHAKLANTIRISHNING PSIXOLOGIK SHARTLARI	100
Olimova L.B., Raxmatova F.G. TIBBIYOT XODIMINI TAYYORLASHDA MILLIY SHARQONA TARBIYANING O'RNI	101
Olimova S., Boltaboyeva D. MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA O'YIN YETAKCHI FAOLIYAT SIFATIDA	102
Pardaev Z.Sh. TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING AFZALLIGI	103
Pardayev Z.Sh. O'QITUVCHI NOTIQLIGI – DARS SAMARADORLIGINI TA'MINLOVCHI OMIL SIFATIDA	104
Pulatova G.M., Yuldasheva G.J. BILINGVIZM PSIXOLOGIK TARAQQIYOTNING MEZONI SIFATIDA	105
Qoraboyev S.	106

**PEDAGOGICAL AND LINGUISTIC
PSYCHOLOGICAL FEATURES OF
DEVELOPMENT, FORMATION
AND THE FORMATION OF THE
PERSONALITY OF A DOCTOR**

